

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การใช้ชื่อตำแหน่งของผู้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๑๙/๙๑๗๗ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้มีหนังสือชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการใช้ชื่อตำแหน่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ เช่น “ผู้บัญชาการ” หมายความว่า ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และ “ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร แจ้งเวียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ถือปฏิบัติ ซึ่งได้มีข้อสังเกตจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายว่า การใช้ชื่อตำแหน่ง “ผู้อำนวยการ” ไม่สื่อความหมายถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ดังนั้น เพื่อให้การใช้ชื่อตำแหน่งดังกล่าวเกิดความชัดเจน เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และเป็นไปในแนวทางเดียวกับคำว่าผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ จึงขอหารือว่าหากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประสงค์ที่จะใช้ชื่อตำแหน่ง “ผู้อำนวยการ” ในระดับต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ จะกระทำได้หรือไม่ และจะมีผลต่อการบังคับใช้กฎหมายอย่างไร

๑. ตำแหน่ง “ผู้อำนวยการกลาง” “ผู้อำนวยการจังหวัด” “ผู้อำนวยการอำเภอ” และ “ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร” จะใช้ชื่อตำแหน่งโดยเติมคำว่า “ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย” ต่อท้ายคำว่า “ผู้อำนวยการ” โดยกรณี “ผู้อำนวยการ” ระดับจังหวัดให้ระบุชื่อจังหวัด ส่วนกรณี “ผู้อำนวยการ” ระดับอำเภอให้ระบุชื่ออำเภอด้วย

๒. ตำแหน่ง “ผู้อำนวยการท้องถิ่น” ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ จะใช้ชื่อตำแหน่ง โดย

- ผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จะใช้ชื่อตำแหน่งว่า “ผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบล (ชื่อขององค์การบริหารส่วนตำบล)”

- ผู้อำนวยการท้องถิ่นของเทศบาล จะใช้ชื่อตำแหน่งว่า “ผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลนคร (หรือเทศบาลเมือง หรือเทศบาลตำบล) (ชื่อของเทศบาล)”

- ผู้อำนวยการท้องถิ่นของเมืองพัทยา จะใช้ชื่อตำแหน่งว่า “ผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเมืองพัทยา”

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดชื่อตำแหน่งของบุคคลผู้ซึ่งจะมีอำนาจดำเนินการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ ไว้เป็นการเฉพาะ เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ^๑ มีอำนาจควบคุมและกำกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักร และ “ผู้อำนวยการ” ระดับต่าง ๆ ได้แก่ ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร^๒ โดยได้กำหนดอำนาจหน้าที่ และเขตอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ของ “ผู้อำนวยการ” ในระดับต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่น ตามมาตรา ๑๔^๓ กำหนดให้อธิบดีกรม

^๑มาตรา ๑๓ ให้รัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการมีอำนาจควบคุมและกำกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักรให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ ให้มีอำนาจบังคับบัญชาและสั่งการผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เจ้าพนักงานและอาสาสมัครได้ทั่วราชอาณาจักร

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์กรบริหารส่วนจังหวัดและกรุงเทพมหานคร

“จังหวัด” ไม่หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานคร

“อำเภอ” หมายความรวมถึงกิ่งอำเภอ แต่ไม่หมายความรวมถึงเขตในกรุงเทพมหานคร

“นายอำเภอ” หมายความรวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา และหัวหน้าผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่อื่น

“ผู้บัญชาการ” หมายความว่า ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้

“อาสาสมัคร” หมายความว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓มาตรา ๑๔ ให้อธิบดีเป็นผู้อำนวยการกลางมีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักร และมีอำนาจควบคุมและกำกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เจ้าพนักงาน และอาสาสมัครได้ทั่วราชอาณาจักร

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดำรงตำแหน่ง “ผู้อำนวยการกลาง” โดยให้มีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักร และมีอำนาจควบคุมและกำกับกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เจ้าพนักงาน และอาสาสมัครได้ทั่วราชอาณาจักร หรือกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น “ผู้อำนวยการจังหวัด” รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตจังหวัด และให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕^๔ เป็นต้น ดังนั้น การใช้ชื่อตำแหน่งเพื่อดำเนินการหรือสั่งการใด ๆ จึงต้องใช้ชื่อตำแหน่งตามที่พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ กำหนดไว้ โดยไม่อาจเปลี่ยนแปลงหรือขยายความชื่อตำแหน่งให้ผิดไปได้ อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ทราบถึงภารกิจของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว เมื่อได้ใช้ชื่อตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว ก็อาจระบุสังกัดของ “ผู้อำนวยการ” ในบรรทัดถัดจากตำแหน่ง “ผู้อำนวยการ” ไว้ด้วยก็ได้ เช่น

- “ผู้อำนวยการจังหวัด
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (ชื่อจังหวัด)”
- “ผู้อำนวยการอำเภอ
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ (ชื่ออำเภอ)”
- “ผู้อำนวยการท้องถิ่น
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ประเภท) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)”

“มาตรา ๑๕ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการจังหวัด รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตจังหวัด โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
 - (๒) กำกับดูแลการฝึกอบรมอาสาสมัครขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - (๓) กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้จัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ และสิ่งอื่น เพื่อใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามที่กำหนดในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
 - (๔) ดำเนินการให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสงเคราะห์ เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย หรือผู้ได้รับภัยอันตรายหรือเสียหายจากสาธารณภัย รวมตลอดทั้งการรักษาความสงบเรียบร้อย และการปฏิบัติการใด ๆ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - (๕) สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - (๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บัญชาการและผู้อำนวยการกลางมอบหมาย
- เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๓) (๔) และ (๕) ให้ผู้อำนวยการจังหวัดมีอำนาจสั่งการหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งอยู่ในจังหวัด ให้ดำเนินการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และมีอำนาจสั่งการ ควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานและอาสาสมัครให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขathiการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑